

Til
Barne- familiedepartementet

Deres ref.: 19/5404

Oslo, 2. mars 2020

Hørings svar om NOU 2019:19 Jenterom, gutterom og mulighetsrom: Likestillingsutfordringer blant barn og unge

Innledning

Vi viser til NOU 2019:19 om likestillingsutfordringer. Human-Etisk Forbund er et humanistisk livssynssamfunn med mer enn 95.000 medlemmer. Vi arbeider blant annet for en livssynsnøytral stat og et mangfoldig samfunn.

Vi vil begrense oss til å kommentere forhold i utredningen som er relatert til religion og livssyn.

Utvalgets forslag

Utredningen omtaler hvordan strenge/lukkede religiøse miljøer kan begrense den enkeltes frihet til å leve ut enkelte kjønnsidentiteter og seksuelle legninger, og presiserer at dette ikke bare skjer blant innvandrerbefolkningen.

På side 92-94 i utredningen skisseres det hvordan lukkede, konservative trossamfunn kan begrense den enkeltes frihet til å leve ut kjønnsidentiteter og seksuelle legninger som avviker fra de ofte trange rammene for normalitet man opererer med internt i et trossamfunn.

Utvalget foreslår 25 tiltak med mål om å frigjøre hver enkelt fra kulturelt og institusjonelt betingede forventninger knyttet til kjønn, samt å øke likestillingen mellom kjønnene.

Utvalget tilstreber både at man skal ha like *muligheter* uavhengig av kjønn, og at den resulterende kjønnsfordelingen på ulike områder skal være noenlunde balansert (resultatlikhet). Tiltakene er både rettet inn mot å endre holdninger og å øke kunnskap.

Vurderinger

Human-Etisk Forbund støtter i grove trekk problembeskrivelsen og tiltakene som skisseres. Utvalgets tilnærming er nok for bred og ambisiøs, og det burde vært gitt råd om hvordan de mange til dels tverrsektorielle tiltakene som foreslås skal prioriteres.

Det utøves en ofte betydelig sosial kontroll i mange lukkede eller strenge trossamfunn, som tvinger både gutter og jenter inn i trange, undertrykkende kjønnsroller. Dette svekker likestillingen både på mulighetssiden og på resultatsiden.

Religionsfrihet handler også om friheten til å slippe unna religion. Dette er en frihet som blir illusorisk for mange av dem som har hele sin omgangskrets innenfor et lukket trossamfunn, og der et brudd med trossamfunnets interne normer i praksis er ensbetydende med å kutte all kontakt med sitt sosiale nettverk, vanligvis også inkludert sin nærmeste familie.

Det er et viktig poeng, som utvalget slår fast, at slik negativ sosial kontroll ikke bare utøves i etniske minoritetsmiljøer, men at det også rammer barn og unge som vokser opp i strenge/lukkede religiøse (kristne) miljøer i majoritetsbefolkningen.

Human-Etisk Forbund er enig med utvalget i at myndighetene har vært for lite oppmerksomme på at slike utfordringer også finner sted utenfor innvandrergroppene.

Konklusjon

Human-Etisk Forbund foreslår med bakgrunn i dette to konkrete tiltak:

1. Å opprette en statlig støtteordning for organisasjoner som hjelper folk som ønsker å bryte med strenge og/eller lukkede trossamfunn. (Hjelpekilden er et eksempel på en slik organisasjon.) Ordningen kan finansieres ved å holde tilbake inn en liten andel (f.eks. 1 promille) av det som utbetales som offentlig tilskudd til Den norske kirke og andre tros- og livssynsamfunn.
2. Å etablere som betingelse for offentlig tilskudd at tros-/livssynsamfunn jobber målbevisst for at medlemmer kan melde seg ut og bryte åpent med organisasjonen uten sterke negative sosiale sanksjoner (jfr. §6 i forslaget til ny tros- og livssynslov, Prop. 130L, 2018-19).

Vennlig hilsen
for Human-Etisk Forbund



Trond Enger
Generalsekretær